

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра: «Експлуатація та ремонт машин»

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до самостійної роботи з дисципліни
«Охорона праці в галузі та цивільний захист»

для магістрантів спеціальності
208 «Агроінженерія»
ОПП «Технічний сервіс сільськогосподарської техніки»

Кропивницький
2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра: «Експлуатація та ремонт машин»

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до самостійної роботи з дисципліни
«Охорона праці в галузі та цивільний захист»

для магістрантів спеціальності
208 «Агроінженерія»
ОПП «Технічний сервіс сільськогосподарської техніки»

Затверджено
на засіданні кафедри ЕРМ
Протокол № 18 від 08.05.2024 р.

2024

«Охорона праці в галузі та цивільний захист» методичні вказівки до виконання самостійних робіт для магістрантів спеціальності 208 «Агроінженерія» ОПП «Технічний сервіс сільськогосподарської техніки» /Укл.: О.В. Бевз, Р.А. Осін. Під загальною редакцією Бевза О.В. – Кропивницький: ЦНТУ, 2024 – 32 с.

Укладачі:

Бевз О.В. - кандидат технічних наук, доцент кафедри ЕРМ.

Осін Р.А. - кандидат технічних наук, доцент кафедри ЕРМ.

Методичні вказівки призначені для виконання самостійної роботи магістрантами спеціальності 208 - Агроінженерія.

Рецензент:

Кулешков Ю.В. – доктор технічних наук, професор кафедри ЕРМ.

Відповідальний за випуск: Бевз О.В.

Комп'ютерний набір і верстка: Бевз О.В.

Зміст

1. Основні засади самостійної роботи здобувачів вищої освіти над поглибленим вивченням дисципліни.....	4
2. Опис, структура та розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни	8
3. Програма навчальної дисципліни	10
4. Методичні поради до самостійної роботи.....	13
5. Критерії оцінювання самостійної роботи здобувачів вищої освіти.....	14
6. Тематика самостійної роботи	15
7. Тематика рефератів.....	17
8. Вимоги до оформлення звіту про виконання самостійної роботи.....	20
9. Питання до іспиту.....	20
10. Список рекомендованої літератури	28
11. Основні законодавчі та нормативно-правові акти.....	29
12. Інформаційні ресурси.....	31

1. Основні засади самостійної роботи здобувачів вищої освіти над поглибленим вивченням дисципліни.

Загальні положення.

Підготовка кваліфікованих фахівців, конкурентоспроможних на європейському та внутрішньому ринках праці, здатних до компетентної, відповідальної й ефективної діяльності за своєю спеціальністю на рівні світових стандартів неможливе без систематичної самостійної роботи.

Метою методичних вказівок є визначення вимог та умов, потрібних для організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти.

Ці методичні вказівки спрямовані на вирішення таких головних завдань:

- створення умов для реалізації єдиного підходу до організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти;
- сприяння формуванню у здобувачів вищої освіти навичок самостійної навчальної, науково-дослідної й практичної роботи;
- сприяння розвитку й поглибленню професійних, наукових і практичних інтересів здобувачів вищої освіти;
- сприяння формуванню професійних якостей, знань, умінь і навичок майбутніх фахівців;
- створення умов для гармонійного творчого розвитку особистості здобувача вищої освіти.

Організаційно-методичні засади.

Самостійна робота над поглибленим вивченням дисципліни «Охорона праці в галузі та цивільний захист» є невід’ємною складовою ЄКТС в університеті.

На вивчення дисципліни «Охорона праці в галузі та цивільний захист» відведено 3 кредити, що складає 90 годин.

Аудиторні заняття складають 40 годин, у т.ч. лекції – 24 години, практичні заняття — 14 год.

Самостійна робота складає 50 годин (55 %), що відповідає вимогам ЄКТС.

Основними завданнями самостійної роботи здобувачів вищої освіти є засвоєння в повному обсязі програми дисципліни «Охорона праці в галузі та цивільний захист» та послідовне вироблення навичок використання

отриманих знань для ефективної самостійної професійної діяльності на рівні світових стандартів.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти містить у собі:

- підготовку до аудиторних занять (лекційних та практичних);
- виконання відповідних завдань з навчальної дисципліни протягом семестру;
- самостійну роботу над окремими темами навчальної дисципліни відповідно до навчально-тематичного плану;
- підготовку до практичних занять та виконання завдань, передбачених робочою програмою дисципліни;
- підготовку до усіх видів контрольних випробувань, у тому числі до модульних та підсумкового;
- участь у студентських наукових і науково-практичних конференціях, семінарах, олімпіадах тощо;
- інші види діяльності, що ініціюються та здійснюються університетом, факультетом, кафедрою й органами студентського самоврядування.

Умови для самостійної роботи.

Умови для самостійної роботи створює університет і кафедра експлуатації та ремонту машин.

Матеріально-технічне й інформаційно-технічне забезпечення самостійної роботи містить у собі:

- бібліотеку з читальним залом, укомплектовану потрібною літературою з охорони праці в галузі та цивільного захисту;
- комп'ютерні класи кафедри та університету з можливістю роботи в Інтернеті;
- аудиторії для самопідготовки;
- навчальну й навчально-методичну літературу, розроблену авторами лекційного курсу.

Кафедри університету мають право залучати здобувачів вищої освіти до участі в науково-дослідній роботі відповідно до положень про ці підрозділи.

Організація самостійної роботи.

Організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти здійснює кафедра, лектор, а також самі здобувачі.

Організація самостійної роботи містить у собі необхідну документацію, що регламентує самостійну діяльність здобувача вищої освіти, і визначається цим Положенням.

Співвідношення самостійної й аудиторної роботи здобувачів вищої освіти з вивчення дисципліни «Охорона праці в галузі та цивільний захист» визначається навчальним планом напряму підготовки фахівців з урахуванням наявності, доступності та якості навчальних, наукових та методичних видань.

У межах підготовки здобувачів вищої освіти до самостійної роботи над вивченням дисципліни «Охорона праці в галузі та цивільний захист» з метою формування первинних навичок самостійної роботи під час першої лекції розглядається питання «Організація самостійної роботи здобувачів вищої освіти».

Організація й контроль ходу і змісту навчальної самостійної роботи та її результатів здійснюється відповідно до графіків самостійної роботи здобувачів вищої освіти факультету будівництва, транспорту та енергетики.

З власної ініціативи кафедра може проводити студентські навчальні й наукові заходи (конференції, олімпіади, симпозіуми тощо).

Вимоги до самостійної роботи.

Самостійна навчальна й навчально-дослідна робота виконується здобувачами вищої освіти під керівництвом викладача, який здійснює аудиторну роботу в цій навчальній групі.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти повинна мати такі головні ознаки:

- бути виконаною особисто здобувачем вищої освіти або студентською підгрупою (командою), де кожен її член самостійно виконує свою частину колективної роботи;
- бути закінченою розробкою, де розкриваються й аналізуються актуальні проблеми з певної теми або її окремих аспектів;
- демонструвати достатню компетентність автора в розкритті питань, що досліджуються;
- мати навчальну, наукову, й/або практичну спрямованість і значимість;
- містити певні елементи новизни;
- самостійна письмова робота оформляється відповідно до вимог кафедри.

Навчально-методичне забезпечення самостійної роботи.

Навчально-методичне забезпечення самостійної роботи здобувачів вищої освіти враховує специфіку різного роду діяльності здобувачів вищої освіти і викладачів.

Усі навчально-методичні та навчальні матеріали й видання щодо дисципліни «Охорона праці в галузі та цивільний захист» містять рекомендації для самостійної роботи здобувачів вищої освіти.

Рекомендації із самостійного вивчення або повторення навчального матеріалу містять вказівки щодо терміну, обсягу, якості засвоєння матеріалу із зазначенням навчальних, наукових та навчально-методичних видань, що використовуються з цією метою, а також питання для самоконтролю, тести, контрольні запитання і завдання, приклади оформлення самостійної письмової роботи.

Запропоновані здобувачам вищої освіти навчальні видання оформлені таким чином, що ключові елементи тексту (визначення, концепції, ідеї, приклади) виділені.

Контроль самостійної роботи.

Результати самостійної роботи здобувачів вищої освіти оцінюються викладачем, який веде практичні заняття з навчальної дисципліни.

Форми контролю самостійної роботи обираються викладачем з таких варіантів:

- поточний контроль на основі виконання вправ та завдань під час практичних занять;
- інтерактивний контроль самостійної роботи над теоретичним матеріалом під час практичних занять;
- поточний контроль засвоєння знань на основі оцінки усної відповіді на питання, повідомлення під час практичних занять;
- письмовий звіт про результати розв'язання різних ситуацій;
- звіт за темою, що вивчалася самостійно;
- тестування.

Результати самостійної роботи здобувачів вищої освіти можуть бути опубліковані в спеціалізованих студентських наукових виданнях, апробовані на науково-практичних студентських конференціях.

2. Опис, структура та розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни.

Опис навчальної дисципліни.

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Галузь знань <u>20 «Аграрні науки та продовольство»</u> (шифр і назва)	Цикл фахової підготовки	
Загальна кількість годин – 90	Спеціальність: <u>208 – Агроінженерія</u> (шифр і назва) Освітня програма: <u>«Технічний сервіс сільськогосподарської техніки»</u>	Рік підготовки:	
		1-й	1-й
		Семестр:	
		1-й	1-й
Тижневих годин навчання: аудиторних – 2,5 самостійної роботи здобувача – 3,1	Освітній рівень: магістр	Лекції	
		24 год.	4 год.
		Практичні	
		16 год.	2 год.
		Самостійна робота	
		50 год.	84 год.
		Вид контролю	
екзамен	екзамен		

Структура навчальної дисципліни.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		лекції	практичні	самостійна робота		лекції	практичні	самостійна робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9
<i>Змістовний модуль 1. Охорона праці в галузі.</i>								
Тема 1. Вступ до охорони праці як нормативної дисципліни.	4	2	-	2	4	-	-	4
Тема 2. Система управління охороною праці на підприємстві.	8	2	2	4	8	-	-	8

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Тема 3. Травматизм та професійні захворювання в галузі. Розслідування нещасних випадків.	8	2	2	4	8	-	1	7
Тема 4. Вимоги безпеки при обслуговуванні і ремонті техніки в АПК.	10	2	2	6	10	2	-	8
Тема 5. Спеціальні розділи охорони праці в галузі професійної діяльності, актуальні проблеми в наукових дослідженнях.	8	2	2	4	8	-	-	8
Тема 6. Основні заходи пожежної профілактики на об'єктах АПК.	8	2	-	6	8	-	-	8
<i>Разом по першому модулю</i>	<i>46</i>	<i>12</i>	<i>8</i>	<i>26</i>	<i>46</i>	<i>2</i>	<i>1</i>	<i>43</i>
<i>Змістовний модуль 2. Цивільний захист</i>								
Тема 7. Моніторинг та сценарний аналіз виникнення і розвитку надзвичайних ситуацій.	6	2	-	4	6	-	-	6
Тема 8. Планування заходів з питань цивільного захисту	8	2	2	4	8	2	-	6
Тема 9. Захист населення і територій в умовах надзвичайних ситуацій.	8	2	2	4	8	-	1	7
Тема 10. Прогнозування обстановки та планування заходів захисту в зонах радіоактивного, хімічного і біологічного зараження.	8	2	2	4	8	-	-	8
Тема 11. Забезпечення заходів і дій в межах єдиної системи цивільного захисту	6	2	-	4	6	-	-	6
Тема 12. Структурно-функціональна модель протидії надзвичайним ситуаціям на підприємствах АПК.	8	2	2	4	8	-	-	8
<i>Разом по другому модулю</i>	<i>44</i>	<i>12</i>	<i>8</i>	<i>24</i>	<i>44</i>	<i>2</i>	<i>1</i>	<i>41</i>
Всього за семестр	90	24	16	50	90	4	2	84

Критерії оцінювання. Еквівалент оцінки в балах для кожної окремої теми може бути різний, загальну суму балів за тему визначено в навчально-методичній карті. Розподіл балів між видами занять (лекції, практичні заняття, самостійна робота) можливий шляхом спільного прийняття рішення викладача і здобувачів на першому занятті.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни «Охорона праці в галузі та цивільний захист»

Поточне тестування та самостійна робота									
Змістовий модуль 1									ЗК1
T1	T2	ПР1	T3	ПР2	T4	ПР3	T5	ПР4	T6
2	3	3	3	4	2	4	2	4	3
Змістовий модуль 2									ЗК2
T7	T8	ПР5	T9	ПР6	T10	ПР7	T11	T12	ПР8
2	2	4	3	3	3	4	3	2	4

Примітка: T1, T2...T12 – бали за вивчення теми і тесту, ПР1, ПР2...ПР8 – бали за практичні роботи, ЗК1, ЗК2 – підсумковий змістовий контроль

Протягом семестру здобувач може отримати max. 60 балів, у тому числі: перший рубіжний контроль – 30 балів, другий рубіжний контроль – 30 балів; 40 балів виносяться на екзамен.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС.

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

3. Програма навчальної дисципліни.

Змістовий модуль 1. Охорона праці в галузі.

Тема 1. Вступ до охорони праці як нормативної дисципліни.

Охорона праці, її предмет, об'єкт, методологічні основи. Економічне та соціальне значення охорони праці. Основні етапи розвитку вчення про охорону праці. Стан охорони праці, виробничого травматизму і професійної захворюваності в Україні та інших державах. Невиробничий травматизм.

Основні принципи державної політики України в галузі охорони праці.
Основні поняття в галузі ОП.

Тема 2. Система управління охороною праці на підприємстві.

Основні вимоги до побудови і функціонування системи управління охороною праці (СУОП). Настанова з систем управління охороною праці. МОП-СУОП 2001. ILO-OSH 2001. Система менеджменту охорони праці та промислової безпеки. Розробка системи управління охороною праці (СУОП). Системи менеджменту гігієни і безпеки праці. OHSAS 18001: 2007. Політика в галузі охорони праці. Ефективність функціональної структури СУОП. Плани локалізації і ліквідації аварійних ситуацій й аварій. Функціональні обов'язки з охорони праці керівників, посадових осіб і фахівців підприємства. Оцінка стану безпеки праці в організації. Стимулювання за досягнуті результати. Порядок заохочення працюючих за дотримання вимог охорони праці. Служби охорони праці місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування.

Тема 3. Травматизм та професійні захворювання в галузі. Розслідування нещасних випадків.

Класифікація нещасних випадків і взяття їх на облік. Розслідування та облік нещасних випадків. Огляд місця, де стався нещасний випадок. Опитування потерпілого, свідків та посадових осіб. Визначення причин нещасного випадку. Методи дослідження виробничого травматизму. Профілактика нещасних випадків. Засоби захисту, що застосовуються для попередження нещасних випадків на виробництві.

Тема 4. Вимоги безпеки при обслуговуванні і ремонті техніки в АПК.

Загальні вимоги. Миття техніки, агрегатів, вузлів та деталей. Перевірка технічного стану транспортних засобів. Технічне обслуговування і зберігання техніки. Обов'язкові роботи з обслуговування та ремонту техніки. Шиномонтажні роботи. Мідницькі роботи. Фарбувальні роботи. Акумуляторні роботи. Використання вантажопідійомних і транспортних засобів. Безпека праці під час роботи машинно-тракторних агрегатів.

Тема 5. Спеціальні розділи охорони праці в галузі професійної діяльності, актуальні проблеми в наукових дослідженнях.

Аналіз умов праці у галузі за показниками шкідливості та небезпечності чинників виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу. Медичний огляд працівників певних категорій. Нормування шкідливих речовин в повітрі робочої зони. Організація

безпечної роботи електроустановок. Особливості заходів електробезпеки на підприємствах. Вимоги безпеки праці під час експлуатації систем опалення, вентиляції і кондиціонування повітря. Загальні заходи та засоби нормалізації мікроклімату та теплозахисту. Важкість праці: динамічні, статичні навантаження; напруженість праці; увага, напруженість аналізаторних функцій, емоційна та інтелектуальна напруженість, монотонність праці.

Тема 6. Основні заходи пожежної профілактики на об'єктах АПК.

Категорії приміщень і будівель за вибухопожежною і пожежною небезпекою. Класифікація вибухо- і пожежонебезпечних зон. Класифікація будівель і споруд за ступенем вогнестійкості. Протипожежні перешкоди. Основні причини виникнення горючого середовища і загорання в електричному устаткуванні. Утримання евакуаційних шляхів і виходів. Експертиза проектної документації на пожежну безпеку. Державний пожежний нагляд. Первинні засоби гасіння пожеж. Пожежна техніка. Оснащення об'єктів первинними засобами пожежогасіння. Протипожежне водопостачання. Забезпечення безпечної евакуації персоналу.

Змістовний модуль 2. Цивільний захист.

Тема 7. Моніторинг та сценарний аналіз виникнення і розвитку надзвичайних ситуацій.

Поняття, основні принципи та завдання цивільного захисту. Завдання та обов'язки суб'єктів господарювання з цивільного захисту. Моніторинг надзвичайних ситуацій. Урядова інформаційно-аналітична система з надзвичайних ситуацій. Методичні положення ідентифікації та паспортизації об'єктів господарювання щодо визначення потенційної небезпеки. Аналіз та прогнозування ризиків НС.

Тема 8. Планування заходів з питань цивільного захисту.

Планування заходів реагування на надзвичайні ситуації. Структура та зміст планів цивільного захисту суб'єктів господарювання.

Тема 9. Захист населення і територій в умовах надзвичайних ситуацій.

Основні види захисту. Засоби індивідуального та медичного захисту.

Тема 10. Прогнозування обстановки та планування заходів захисту в зонах радіоактивного, хімічного і біологічного зараження.

Прогнозування надзвичайних ситуацій. Характеристика зон радіаційного, хімічного та біологічного зараження. Узагальнена оцінка надзвичайних ситуацій. Попередження надзвичайних ситуацій.

Тема 11. Забезпечення заходів і дій в межах єдиної системи цивільного захисту.

Фінансування заходів з ліквідації наслідків НС, відшкодування збитків постраждалим. Поняття державного резерву, його склад, призначення. Використання матеріальних ресурсів з державного, оперативного, регіонального та місцевого резерву. Координація організації торгівлі продуктами харчування і товарами першочергового вжитку для постраждалого населення. Порядок підготовки матеріалів, на підставі яких надається експертний висновок щодо рівня НС.

Тема 12. Структурно-функціональна модель протидії надзвичайним ситуаціям на підприємствах АПК.

Структурно-функціональна модель протидії надзвичайним ситуаціям на підприємствах АПК. Загальні принципи планування заходів щодо зниження ризиків і зменшення масштабів надзвичайних ситуацій. Стійкість роботи суб'єктів господарювання під час надзвичайних ситуацій. Заходи підвищення стійкості об'єкта господарської діяльності.

4. Методичні поради до самостійної роботи.

При самостійній роботі з навчальними книгами, в Інтернеті та при підготовці до контролю з дисципліни «Охорона праці в галузі та цивільний захист» потрібно звернути особливу увагу на наступне.

При роботі з першоджерелами на паперових та електронних носіях потрібно складати конспект з посиланням на авторів, щоб уникнути плагіату.

Якщо обрана Вами тема самостійної роботи має відношення до елементів комплексу охорони праці і цивільного захисту, то можна оформити належним чином звіт і надати його викладачу для перевірки.

При підготовці до тестового контролю радимо використати тренінгові тестові програми.

Лекційного конспекту достатньо для складання тестового контролю на позитивну оцінку, проте перездача тестів на підвищену оцінку в ЄКТС не передбачена. Це можливо лише під час екзамену, який проводиться за повною програмою курсу «Охорона праці в галузі та цивільний захист».

Нагадуємо, що Ваші навчальні досягнення оцінюються за 100- бальною шкалою, тому радимо вести власний облік напрацьованих балів аби уникнути непорозумінь у майбутній підсумковій оцінці.

5. Критерії оцінювання самостійної роботи здобувачів вищої освіти.

Критерії оцінювання	Кількість набраних балів	Оцінка за 4-х бальною шкалою	Рівень компетентності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС
Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	90...100	5	Високий (творчий)	A	відмінно
Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	82...89	4	Достатній (конструктивно-варіативний)	B	добре
Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок	74...81			C	добре
Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих	64...73	3	Середній (репродуктивний)	D	задовільно
Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні	60...63			E	задовільно
Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	35...59	2	Низький (рецептивно-продуктивний)	FX	незадовільно з можливістю повторного складання

Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів	1...34	-	F	неприйнятно з обов'язковим повторним вивченням
---	--------	---	---	--

6. Тематика самостійної роботи.

Усі здобувачі вищої освіти можуть обрати одну з запропонованих тем і самостійно виконати додаткове поглиблене теоретичне дослідження. Окрім цього, здобувачі вищої освіти, які мають поточний академічний борг можуть обрати додаткову тему з того змістового модуля, який є його боргом, з таким розрахунком, аби додаткова кількість балів за звіт про додаткове завдання була достатньою для зарахування відповідного змістового модуля з позитивною оцінкою. Не виключено, що здобувачу вищої освіти потрібно буде виконати 2-3 додаткових завдання, аби ліквідувати поточний академічний борг з кожного змістового модуля або набрати значну кількість балів для отримання високої оцінки.

Тематика самостійної роботи.

№ п/п	Тема самостійної роботи	Короткий зміст	Кількість годин.	
			денна	заочна
1	2	3	4	5
1	Як забезпечується охорона праці на різних етапах становлення та функціонування виробничої системи. <i>Література: [1-4]</i>	Міжнародний досвід управління якістю в охороні праці. Основні проблеми охорони праці. Функціонування виробничої системи охорони праці. Вдосконалення системи охорони праці на підприємстві.	2	4
2	Розподіл функціональних обов'язків з охорони праці керівників, посадових осіб і фахівців підприємства галузі. Економічне стимулювання функціонування СУОПГ. <i>Література: [1-5]</i>	Описати функціональні обов'язки з охорони праці керівника, посадових осіб і фахівців підприємства. Описати моральне та матеріальне заохочення працівників в забезпеченні здорових та безпечних умов праці.	4	8
3	Фактори, які можуть спричинити професійні захворювання у галузі. Облік аварій I і II категорії. <i>Література: [1-3, 7].</i>	Описати вплив на працівника таких фізичних явищ, як електричного струму, випромінювань, рухомих частин машин і механізмів, тиску, високої і низької температури. Описати заходи для полегшення і оздоровлення умов праці працівників.	4	7

1	2	3	4	5
4	Вимоги безпеки під час обслуговування сільськогосподарської техніки. <i>Література: [2].</i>	Безпека виконання робіт в польових умовах, під час очищення техніки, буксирування. Безпека виконання робіт у світлий і темний час доби. Обслуговування платформ у піднятому стані.	6	8
5	Застосування доцільних режимів праці та відпочинку, раціональна організація виробничого процесу і робочих місць. Важкість праці: динамічні та статичні навантаження. <i>Література: [1-7].</i>	Розробка і впровадження раціональних форм поділу і кооперації праці. Удосконалення організації й обслуговування робочих місць. Впровадження передових прийомів і методів праці. Поліпшення умов праці. Підготовка і підвищення кваліфікації кадрів. Раціоналізація режимів праці і відпочинку. Зміцнення дисципліни праці. Удосконалення нормування праці	4	8
6	Автоматичні засоби пожежогасіння на об'єктах галузі. Розробити план евакуації та інструкцію з пожежної безпеки для ремонтної майстерні. <i>Література: [1-9].</i>	Описати установки автоматичної пожежогасінні з різними вогнегасними речовинами: водяне пожежогасіння, пінне пожежогасіння, газове пожежогасіння, порошкове пожежогасіння, аерозольне пожежогасіння. Описати системи автоматичного пожежогасіння. Розробити план евакуації персоналу з ремонтної майстерні.	6	8
7	Небезпеки, що можуть спричинити надзвичайні ситуації. <i>Література: [11-14].</i>	Класифікації надзвичайних ситуацій. Небезпеки, що можуть спричинити НС природного характеру. Небезпеки, що можуть спричинити НС техногенного характеру.	4	6
8	Характеристики зон радіоактивного, хімічного та біологічного зараження. <i>Література: [11-13].</i>	Надзвичайні ситуації воєнного характеру. Зона радіоактивного зараження. Зона хімічного зараження. Зона біологічного зараження.	4	6
9	Моніторинг і прогнозування надзвичайних ситуацій. <i>Література: [17].</i>	Мережа спостереження і лабораторного контролю. Урядова інформаційноаналітична система з питань надзвичайних ситуацій. Прилади радіаційної розвідки та дозиметричного контролю. Прилади хімічної розвідки. Оцінка радіаційної обстановки. Оцінка хімічної обстановки. Оцінка пожежної обстановки. Оцінка інженерної обстановки.	4	7

1	2	3	4	5
10	Забезпечення заходів і дій в межах ЄДСЦЗ. <i>Література: [15-17].</i>	Основні заходи у сфері цивільного захисту. Оповіщення про загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій. Реагування на надзвичайні ситуації та ліквідація їх наслідків. Організація життєзабезпечення постраждалого населення в НС. Евакуаційні заходи. Укриття населення в захисних спорудах цивільного захисту. Засоби індивідуального захисту. Забезпечення пожежної безпеки. Державний нагляд (контроль) у сфері техногенної та пожежної безпеки.	4	8
11	Заходи і дії ЦЗ в рамках профільної підготовки. <i>Література: [11-14].</i>	Психологічний захист. Надання екстреної психологічної допомоги постраждалому населенню внаслідок надзвичайної ситуації	4	6
12	Особливості планування дій персоналу щодо локалізації і ліквідації аварійних ситуацій і аварій на потенційно небезпечних об'єктах. <i>Література: [18].</i>	Загальні принципи превентивного та оперативного (аварійного) планування заходів щодо зниження ризиків і зменшення масштабів НС. Методика розроблення планів з попередження НС. Особливості планування дій персоналу щодо локалізації і ліквідації аварійних ситуацій і аварій на ПНО та пом'якшення їхніх наслідків. Вимоги до складання та змісту аналітичної і оперативної частини плану локалізації і ліквідації аварійних ситуацій	4	8
Разом			50	84

7. Тематика рефератів.

Охорона праці в галузі.

1. Галузеві програми поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища.
2. Міжнародний стандарт OHSAS 18001:2007.
3. Інтегровані системи менеджменту в галузі охорони праці.
4. Розслідування та облік аварій.
5. Розслідування професійних захворювань.
6. Розслідування інцидентів та невідповідностей.
7. Особливості розслідування та обліку нещасних випадків не виробничого характеру.
8. Дослідження та профілактика виробничого травматизму.

9. Аналіз умов праці у галузі за показниками шкідливості та небезпечності чинників виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу.

10. Вимоги до санітарного контролю за станом повітря робочої зони.

11. Особливості заходів електробезпеки на підприємствах галузі.

12. Санітарно-гігієнічні вимоги до умов праці в галузі.

13. Вимоги безпеки до лабораторних приміщень та обладнання для наукових досліджень.

14. Кольори, знаки безпеки та сигнальна розмітка.

15. Організація наукових досліджень та основні наукові проблеми в галузі охорони праці.

16. Програми поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища.

17. Аналіз професійного та виробничого ризиків.

18. Державний пожежний нагляд.

19. Пожежна сигналізація і зв'язок.

20. Засоби гасіння пожеж.

21. Автоматичні засоби пожежогасіння на об'єктах галузі.

22. Основні принципи державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності.

23. Соціальне страхування від нещасного випадку та професійного захворювання на виробництві.

24. Основні заходи пожежної профілактики на галузевих об'єктах.

25. Директива № 89/391/ЄЕС Ради щодо запровадження заходів заохочення поліпшення безпеки та охорони здоров'я працівників на роботі.

26. Стандарт SA 8000 «Соціальна відповідальність».

27. Міжнародний стандарт ISO 26000 «Настанова по соціальній відповідальності».

28. Міжнародна організація праці.

29. Міжнародне співробітництво в галузі охорони праці.

30. Законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці в галузі.

Цивільний захист.

1. Стихійні лиха, які завдають шкоди сільському господарству.

2. Стихійні лиха, які найчастіше трапляються в Україні.

3. Характеристика найбільш руйнівних стихійних лих в історії людства.

4. Вплив техносфери на навколишнє середовище.
5. Найнебезпечніші аварії на підприємствах атомної енергетики.
6. Порівняльна оцінка впливу на людину природних та техногенних випромінювань.
7. Характеристика сильнодіючих отруйних речовин та їх вплив на організм людини.
8. Найвідоміші техногенні катастрофи на території України.
9. Аварія на ЧАЕС: причини та наслідки.
10. Медичні аспекти можливих наслідків промислових аварій та катастроф.
11. Політичні конфлікти в Україні: причини виникнення та способи розв'язання.
12. Політико-правове виховання молоді як засіб запобігання політичним конфліктам.
13. Екологічні наслідки військових дій.
14. Соціально-політичні проблеми тероризму.
15. Екологічні проблеми в Україні.
16. Фактори, які становлять загрозу для генофонду української нації.
17. Людина в міському середовищі.
18. Фактори ризику життя в урбанізованому середовищі.
19. Найбільші у світі катастрофи, стихійні лиха, епідемії.
20. Аналіз діяльності сил і засобів ЄДСЗР (єдина державна система запобігання і реагування) на прикладі конкретної надзвичайної ситуації.
21. Організація першої долікарської допомоги на підприємствах, в установах та організаціях.
22. Аптечка першої долікарської допомоги.
23. Перша долікарська допомога при конкретних видах травм та захворювань.
24. Оцінка впливу негативних факторів техносфери.
25. Проблеми шуму і тиші.
26. Вплив вібрації на життєдіяльність людини.
27. Іонізуюче випромінювання і забезпечення радіаційної безпеки.
28. Характеристика електромагнітних випромінювань та їх вплив на організм людини.
29. Біологічні фактори небезпек.
30. Використання хімічної та біологічної зброї.

8. Вимоги до оформлення звіту про виконання самостійної роботи.

Звіт подається викладачу ретельно відредагованим і чітко віддрукованим на папері формату А4:

- шрифт – Times New Roman;
- розмір шрифту – 14 кегель;
- інтервал між рядками – 1,15;
- абзац – 10 мм, поля: ліве – 25 мм, праве і верхнє – 15 мм, нижнє – 17 мм;
- нумерація сторінок – по центру нижнього поля;
- формули друкуються по центру сторінки, нумерація по правому полю, основний розмір шрифту — 14 кегель.

Максимальний обсяг звіту — до 13 сторінок разом з таблицями, графічним матеріалом, додатками та списком використаної літератури.

Оцінювання звіту. Якщо при перевірці в звіті не виявлено суттєвих фахових помилок, оформлення її відповідає вимогам кафедри, то така робота може бути прийнята без захисту з оцінкою «відмінно». У всіх інших випадках звіт захищається з виставленням відповідної оцінки в межах до **20** балів.

9. Питання до іспиту.

Змістовий модуль 1. Охорона праці в галузі.

1. Соціальне партнерство (соціальний діалог) в охороні праці.
2. Соціальний діалог в Європейському Союзі.
3. Визначення та основні принципи соціальної відповідальності.
4. Міжнародні норми соціальної відповідальності.
5. Стандарт SA 8000 «Соціальна відповідальність».
6. Міжнародний стандарт ISO 26000 «Настанова по соціальній відповідальності».
7. Законодавча основа Євросоюзу з питань охорони праці.
8. Законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці в галузі.
9. Показник нормативно-правових актів з питань охорони праці.
10. Галузеві програми поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища.
11. Органи державного нагляду за охороною праці.
12. Основні принципи державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності.
13. Держпраці. Права і відповідальність посадових осіб Держпраці.

14. Перелік питань для здійснення планових заходів державного нагляду у сфері промислової безпеки та охорони праці.

15. Проведення державного нагляду за охороною праці. Види та основні параметри проведення наглядових заходів.

16. Положення про організацію системи управління охороною праці в галузі.

17. Планування заходів з охорони праці.

18. Види планування та контролю стану охорони праці. Виявлення, оцінка та зменшення ризиків небезпечних подій.

19. Облік і аналіз показників охорони праці.

20. Основні вимоги до побудови і функціонування системи управління охороною праці (СУОП).

21. Забезпечення функціонування та побудова СУОП в організації. Положення про СУОП, структура та зміст його розділів.

22. Елементи системи управління охороною праці, міжнародний стандарт OHSAS 18001:2007.

23. Політика в галузі охорони праці.

24. Планування. Впровадження і функціонування СУОП.

25. Перевірки і коригувальні дії. Аналіз з боку керівництва.

26. Інтегровані системи менеджменту в галузі охорони праці.

27. Основні складові інтегрованої системи менеджменту. Функціональні та організаційні особливості.

28. Галузеві системи управління охороною праці. Мета та принципи функціонування.

29. Організаційна та функціональна структури СУОП.

30. Регіональні системи управління охороною праці, мета, принципи та основні функції.

31. Служби охорони праці місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування.

32. Примірний розподіл функціональних обов'язків з охорони праці керівників, посадових осіб і фахівців підприємства галузі.

33. Пріоритет функцій забезпечення безпеки.

34. Ефективність функціональної структури СУОП.

35. Загальні положення та визначення.

36. Мета та завдання розслідування нещасних випадків.

37. Обов'язки роботодавця щодо розслідування нещасних випадків.

38. Обставини, за яких проводиться розслідування.

39. Встановлення зв'язку нещасного випадку з виробництвом.
  40. Розслідування та облік нещасних випадків, хронічних професійних захворювань і отруєнь на виробництві.
  41. Розслідування нещасних випадків.
  42. Спеціальне розслідування нещасних випадків.
  43. Розслідування професійних захворювань.
  44. Організація розслідування, склад комісій з розслідування, основні документи.
  45. Розслідування та облік аварій.
  46. Розслідування інцидентів та невідповідностей.
  47. Особливості розслідування та обліку нещасних випадків невиробничого характеру.
  48. Дослідження та профілактика виробничого травматизму.
  49. Звітність та інформація про нещасні випадки, аналіз їх причин.
  50. Основні причини виробничих травм та професійних захворювань.
- Розподіл травм за ступенем тяжкості.
51. Методи дослідження виробничого травматизму.
  52. Основні технічні та організаційні заходи щодо профілактики травматизму та професійної захворюваності в галузі.
  53. Аналіз умов праці у галузі за показниками шкідливості та небезпечності чинників виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу.
  54. Вимоги до санітарного контролю за станом повітря робочої зони.
- Вимоги до засобів індивідуального захисту.
55. Особливості заходів електробезпеки на підприємствах галузі.
  56. Вимоги безпеки до виробничих і допоміжних приміщень.
  57. Особливості охорони праці при ремонтних роботах, під час вантажнорозвантажувальних робіт.
  58. Вимоги безпеки праці під час експлуатації систем опалення, вентиляції і кондиціонування повітря.
  59. Вимоги до працівників певних категорій і порядок допуску їх до роботи.
  60. Санітарно-гігієнічні вимоги до умов праці в галузі.
  61. Шкідливі хімічні речовини, біологічні чинники, виробничий пил.
  62. Вібрація, шум, інфразвук, ультразвук.
  63. Виробничі випромінювання.
  64. Мікроклімат робочої зони.

65. Важкість праці: Динамічні, статичні навантаження.
66. Напруженість праці.
67. Увага, напруженість аналізаторних функцій, емоційна та інтелектуальна напруженість, монотонність праці.
68. Вимоги безпеки до лабораторних приміщень та обладнання для наукових досліджень.
69. Організація наукових досліджень та основні наукові проблеми в галузі охорони праці.
70. Наукова база охорони праці.
71. Програми поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища. Загальнодержавна (національна), галузеві, регіональні програми.
72. Аналіз професійного та виробничого ризиків.
73. Автоматизовані системи управління охороною праці, обліку, аналізу та дослідження травматизму.
74. Плани локалізації і ліквідації аварійних ситуацій й аварій.
75. Мета та основні параметри планів. Аналітична та оперативна частини Плану.
76. Проект кошторису витрат на охорону праці. Вихідні дані для складання кошторису.
77. Шляхи скорочення матеріальних витрат, що пов'язані з виплатами пільг та компенсацій за професійні захворювання, наслідки виробничого травматизму та несприятливі умови праці.
78. Класи виробничих та складських приміщень по вибуховій та пожежній небезпеці. Вогнестійкість будівельних конструкцій і матеріалів.
79. Протипожежні перешкоди. Забезпечення безпечної евакуації персоналу.
80. Пожежна безпека технологічного устаткування, електрообладнання, систем опалення, вентиляції.
81. Державний пожежний нагляд.
82. Пожежна профілактика при проектуванні і експлуатації промислових об'єктів, будинків, споруд, технологічного обладнання.
83. Пожежна сигналізація і зв'язок.
84. Засоби гасіння пожеж.
85. Протипожежне водопостачання.
86. Первинні засоби пожежогасіння.
87. Автоматичні засоби пожежогасіння на об'єктах галузі.

88. Завдання страхування від нещасного випадку. Принципи та види страхування.

89. Види страхування.

90. Фонд соціального страхування від нещасних випадків. Правління Фонду. Виконавча дирекція Фонду.

91. Страхові експерти з охорони праці, їх функції і повноваження.

92. Фінансування страхових виплат, соціальних послуг та профілактичних заходів.

93. Джерела фінансування Фонду. Страхові тарифи. Страхові виплати.

94. Обов'язки та права суб'єктів страхування від нещасних випадків. Обов'язки Фонду.

Змістовий модуль 2. Цивільний захист.

1. НС, причини виникнення та складові системи їх моніторингу.

2. Галузевий моніторинг за станом безпеки у відповідній сфері відповідальності центральних органів виконавчої влади.

3. Найменування та визначення основних показників джерел природних НС та номенклатура, позначення, розмірність і порядок визначення параметрів уражальних чинників джерел техногенних НС, які контролюються і підлягають прогнозуванню.

4. Територіальний моніторинг за об'єктами, ресурсами, процесами і системами захисту та ліквідації НС, стану впровадження превентивних заходів щодо зменшення їхніх масштабів.

5. Мережа спостереження і лабораторного контролю. Урядова інформаційно-аналітична система з НС, збирання, оброблення, передавання та збереження моніторингової інформації.

6. Методичні положення ідентифікації та паспортизації об'єктів господарювання щодо визначення потенційної небезпеки.

7. Методи розв'язання типових завдань щодо ідентифікації потенційнонебезпечних об'єктів (ПНО).

8. Основні етапи аналізу НС та прогнозування їхніх наслідків.

9. Зонування територій за ступенем небезпеки.

10. Структурно-функціональна модель протидії НС (попереджувальна, компенсаційна, комплексна тощо).

11. Загальні принципи превентивного та оперативного (аварійного) планування заходів щодо зниження ризиків і зменшення масштабів НС.

12. Методика розроблення планів з попередження НС.

13. Комплекс організаційних та інженерно-технічних заходів щодо запобігання та мінімізації наслідків НС природного характеру.

14. Особливості планування дій персоналу щодо локалізації і ліквідації аварійних ситуацій і аварій на ПНО та пом'якшення їхніх наслідків.

15. Методика планування заходів із фізичного, функціонального, та комбінованого захисту персоналу, а також ліквідації наслідків НС, на основі 28 прогнозу варіантів (сценаріїв) розвитку обстановки, аналізу власних та ресурсів третіх сторін щодо реагування на НС та ліквідації їхніх наслідків з урахуванням режиму функціонування системи.

16. Плануючі документи з теоретичного і практичного навчання персоналу ОГ до дій у НС, організація і проведення спеціальних об'єктових навчань, тренувань з відпрацювання заходів за планами реагування на НС, локалізації та ліквідації аварій.

17. Класифікація вибухо-, пожежонебезпечних зон.

18. Характеристика ступенів руйнування. Методи розрахунку характеристик зон ураження (радіусів зон руйнувань) при вибухах конденсованих речовин, газоповітряних, паливно-повітряних сумішей у відкритому та замкнутому просторі.

19. Оцінка стійкості роботи ОГ внаслідок вибуху газоповітряної суміші.

20. Визначення категорій приміщень, будинків і споруд за вибухопожежною та пожежною небезпекою. Визначення ступеню їхньої вогнестійкості.

21. Оцінка масштабу і характеру (виду) пожежі, прогнозування її розвитку, швидкості та напрямку поширення, площі зон задимлення і часу зберігання диму.

22. Противибуховий та протипожежний захист ОГ, основні заходи захисту від техногенних вибухів та пожеж.

23. Засоби усунення пожеж: стаціонарні, ручні та пересувні.

24. Вимоги пожежної безпеки до шляхів евакуації.

25. Планування дій персоналу підприємств та організацій при пожежах.

26. Методика розрахунку необхідного часу на евакуацію людей із приміщень різного призначення, у яких виникає пожежа.

27. Характеристики зон радіоактивного, хімічного та біологічного зараження.

28. Визначення параметрів зон забруднення радіоактивними (РР) та небезпечними хімічними речовинами (НХР) під час аварійного прогнозування можливої обстановки.

29. Розрахунок масштабів хімічного забруднення при довгостроковому прогнозуванні за еквівалентними значеннями небезпечно хімічних речовин в первинній і вторинній хмарі.

30. Протирадіаційний захист (термінові, невідкладні, довгострокові контрзаходи) в умовах радіаційної аварії, критерії для прийняття рішення щодо їхнього запровадження.

31. Типові режими радіаційного захисту і функціонування ОГ в умовах радіоактивного забруднення місцевості.

32. Планування заходів із запобігання поширенню інфекційних захворювань з первинного осередку.

33. Характеристика зон небезпечних геологічних процесів і явищ.

34. Визначення показників, що характеризують ушкодження будівель, споруд та обсяги завалів у зонах НС, спричинених природними чинниками фізичного походження.

35. Інженерна підготовка зсувних та зсувонебезпечних територій.

36. Характеристика зон затоплень, які виникають під час руйнування підпірних споруд (греблі) водосховищ.

37. Заходи з мінімізації небезпечних наслідків, які запроваджуються завчасно та у разі загрози затоплення.

38. Заходи щодо захисту населення при катастрофічних затопленнях.

39. Розрахунок сил і засобів при затопленні (підтопленні) населених пунктів.

40. Порядок розрахунку збитків за типами НС. Розрахунок загального обсягу збитків.

41. Методика оцінки збитків від наслідків НС за основними його видами.

42. Забезпечення техногенної безпеки на підприємствах, в установах та організаціях, як складової частини цивільного захисту.

43. Шляхи і способи підвищення стійкості роботи промислових об'єктів.

44. Забезпечення надійного захисту та життєзабезпечення виробничого персоналу.

45. Захист та раціональне розміщення основних виробничих фондів, зонування території об'єкту.

46. Захист технологічного обладнання, удосконалення господарсько-виробничих зв'язків, робота за спрощеною технологією, використання місцевих ресурсів.

47. Підвищення стійкості виробничих будівель і споруд, комунально-енергетичних і технологічних мереж. Резервування матеріальних та фінансових ресурсів.

48. Організація і проведення досліджень з оцінки стійкості об'єкта в НС (межа стійкості, найбільш уразливі його елементи, характер і ступень руйнувань і ушкоджень, можливі збитки, межа доцільного підвищення стійкості).

49. Заходи щодо підвищення стійкості систем енергопостачання та використання ядерної енергії.

50. Служба оповіщення і зв'язку цивільного захисту. Побудова систем централізованого оповіщення. Принципи побудови локальних систем оповіщення.

51. Організація зв'язку під час виконання рятувальних та інших невідкладних робіт.

52. Порядок декларування безпеки ОПН. Методики визначення ризиків та їх прийнятних рівнів для декларування безпеки ОПН.

53. Ліцензування діяльності об'єкту підвищеної небезпеки.

54. Страхування відповідальності за завдану шкоду внаслідок експлуатації небезпечного об'єкту.

55. Порядок створення і використання матеріальних резервів для запобігання і ліквідації НС.

10. Список рекомендованої літератури.

Література з охорони праці в галузі.

1. Зеркалов Д.В. Охорона праці в галузі: Загальні вимоги. Навчальний посібник. – К.: «Основа». 2011. – 551 с.

2. Пістун І.П. Охорона праці в сільському господарстві: (технічне обслуговування і ремонт машин сільськогосподарського виробництва) / Ігор Павлович Пістун, Василь Васильович Хом'як, Йосип Васильович Хом'як. – Суми: Університетська книга, 2023. – 456 с.

3. О. Войналович, Т. Білько, Є. Марчишина. Охорона праці у сільському господарстві. Навчальний посібник. – К: Центр навчальної літератури, 2019 – 691 с.

4. І.П. Пістун, А.П. Березовецький, С.А. Березовецький. Охорона праці в галузі сільського господарства (рослинництво). Навчальний посібник. – К.: Книга. 2023. – 367 с.

5. Протоєрейський О.С., Запорожець О.І. Охорона праці в галузі: Навч. посіб. – К.: Книжкове вид-во НАУ, 2005. – 268 с.

6. Ткачук К.Н., Зацарний В.В., Каштанов С.Ф. та ін. Охорона праці та промислова безпека: Підручник. – К.: Лібра, 2010. – 559 с.

7. Основи охорони праці: Підручник / За ред. Проф. В.В.Березуцького – Х.: Факт, 2005. – 480 с.

8. Марчиниша Є., Войналович О. Охорона праці в галузі. Працеохоронні ділові ігри - К.: Центр навчальної літератури, 2021. – 204 с.

9. Третяков О.В., Зацарний В.В., Безсонний В.Л. Охорона праці: Навчальний посібник з тестовим комплексом на CD/ за ред. К.Н. Ткачука. – К.: Знання, 2010. – 167 с. + акт-диск.

10. Гогіташвілі Г.Г., Карчевські Є.Т., Лапін В.М. Управління охороною праці та ризиком за міжнародними стандартами: Навчальний посібник - К.: Знання, 2007. – 367 с.

Література з цивільного захисту.

11. Цивільний захист. Курс лекцій: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів всіх спеціальностей за освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістр»/ А.І. Ткачук, О.В. Пуляк. – Перевидання, доповнене та перероблене. – Кропивницький: ПП «Центр оперативної поліграфії «Авангард»», 2017. – 144 с.

12. Охорона праці та цивільний захист: Підручн. / О.Г. Левченко, О.І. Полукаров, В.В. Зацарний, Ю.О. Полукаров, О.В. Землянська за ред. О.Г. Левченка. – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, «Основа», 2019. – 472 с.

13. Цивільний захист [підручник] / О.І. Запорожець, В.О. Михайлюк, Б.Д. Халмурадов та ін. – К.: «Центр учбової літератури», 2016. – 264 с.

14. Безпека життєдіяльності та цивільний захист : підручник / О. Г. Левченко, О. В. Землянська, Н. А. Праховнік, В. В. Зацарний. – Київ: Каравела, 2019. – 268 с.

15. Безпека життєдіяльності та цивільний захист: конспект лекцій [Електронний ресурс]: навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра за спеціальностями 126 - «Інформаційні системи і технології», 121 - «Інженерія програмного забезпечення» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: Ю.О. Полукаров, Н.А. Праховнік, О.В. Землянська. – Електронні текстові данні (1 файл: 1,40 Мбайт). – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. – 163 с.

16. Екологічна безпека та цивільний захист. Практикум [Електронний ресурс]: навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра за освітньою програмою «Інженерія програмного забезпечення інформаційних систем, Інженерія програмного забезпечення комп'ютерних систем» спеціальності 121 «Інженерія програмного забезпечення» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: Н. А. Праховнік, Ю. О. Полукаров, О. В. Землянська, Н. Ф. Качинська. – Електронне видання (1 файл: 4,71 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. – 166 с.

17. Реагування на надзвичайні ситуації: Навч. посіб / О.Г. Барило, П.Б. Волянський, С.О. Гур'єв та ін. – К.: Вид-во «Бланк-Прес», 2014. – 210 с.

18. Надзвичайні ситуації та цивільний захист населення: Навчальний посібник/ За ред. С. П. Сонько/ Сонько С.П., Жупінас С.І., Пліщенко С.С та ін. – Львів: «Магнолія 2006», 2009. – 232 с.

19. Михайлюк В.О., Халмурадов Б.Д. Цивільна безпека: Навчальний посібник. – Київ: «Центр учбової літератури», 2008. – 158 с.

11. Основні законодавчі та нормативно-правові акти.

Охорона праці в галузі.

1. Закон України. Про охорону праці. Постанова ВР № 2695-ХІІ від 14.10.1992 р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text>

2. Правила охорони праці в сільськогосподарському виробництві. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z2075-12#Text>

3. Порядок розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/337-2019-п#Text>

4. Порядок проведення атестації робочих місць за умовами праці.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/442-92-п#Text>

5. Типове положення про комісію з питань охорони праці.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0311-07#Text>

6. Положення про розробку інструкцій з охорони праці.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0779-17#Text>

7. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14#Text>

8. Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16#Text>

9. Кодекс законів про працю України.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>

10. Закон України «Про пожежну безпеку».
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3745-12#Text>

11. Постанова КМУ № 442 «Про Порядок проведення атестації робочих місць за умовами праці».
<https://ips.ligazakon.net/document/KMP92442>

12. Постанова Кабінету Міністрів України від 17 квітня 2019 р. № 337. Порядок проведення розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/337-2019-п#Text>

Цивільний захист.

13. Конституція України. Основний закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР (поточна редакція – 01.01.2020) –
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>

14. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 № 5403-VI (поточна редакція – 03.04.2022) - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text>

15. Доктрина інформаційної безпеки України: від 29.12.2016.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514/2009#Text>

16. Про національну безпеку України: Закон України від 21.06.2018 № 964-VIII - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>

17. Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій: Указ Президента України від 16 січня 2013 року № 20/2013 -
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1052-2015-п#Text>

12. Інформаційні ресурси.

1. <https://dsp.gov.ua>. Офіційний сайт Державної служби України з питань праці (Держпраці).
2. <https://mon.gov.ua/ua>. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України.
3. <https://www.dsns.gov.ua>. Офіційний сайт Державна служба України з надзвичайних ситуацій.
4. <http://www.fssu.gov.ua/fse/control/main/uk/index>. Офіційний сайт Фонду соціального страхування України.
5. <http://www.nau.ua> Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)».
6. Державна служба України з надзвичайних ситуацій - <http://www.dsns.gov.ua>
7. Верховна Рада України – <http://www.rada.kiev.ua>
8. Кабінет Міністрів України – <http://www.kmu.gov.ua/>
9. Рада національної безпеки і оборони України <http://www.rainbow.gov.ua/>.
10. Український інститут досліджень навколишнього середовища і ресурсів при Раді національної безпеки і оборони України <http://erriu.ukrtel.net/index.html>.
11. Північноатлантичний альянс (НАТО) <http://www.nato.int/>.
12. Постійне представництво України при ООН <http://www.uamission.org/>.

Додаток А. Зразок оформлення титульної сторінки.
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра: «Експлуатація та ремонт машин»

ЗВІТ

**про виконання самостійної роботи з дисципліни
«Охорона праці в галузі та цивільний захист»**

на тему: _____

_____

_____

Виконав (ла) здоб. групи _____

_____

(ПІБ здобувача)

Перевірив:

_____

(ПІБ викладача)

Кропивницький

202_

Методичні вказівки до виконання самостійної роботи з дисципліни
«Охорона праці в галузі та цивільний захист»

для магістрантів спеціальності

208 «Агроінженерія»

ОПП «Технічний сервіс сільськогосподарської техніки»

Укладачі: О.В. Бевз
Р.А. Осін

Комп'ютерний набір і верстка: О.В. Бевза.